

93

U S T A W A

z dnia 23 lutego 1939 r.

o zespoleniu samorządu szkolnego z samorządem terytorialnym.

Art. 1. (1) Powołuje się specjalne organy samorządu terytorialnego: komisje oświatowe oraz komitety szkolne dla współdziałania z władzami szkolnymi i dla wypełniania zadań w zakresie realizacji powszechnego nauczania i dokształcania, zakładania, utrzymywania i budowy publicznych szkół powszechnych i dokształcających oraz dla wykonywania innych prac, podejmowanych przez samorząd terytorialny w dziedzinie oświaty i kultury.

(2) Znosi się dotychczasowe organy samorządu szkolnego; zakres ich działania przechodzi na komitety szkolne i na właściwe organy samorządu terytorialnego w granicach, określonych w ustawie niniejszej.

Art. 2. Komisja oświatowa gminy wiejskiej lub miejskiej:

1) stawia wnioski do budżetów i opiniuje preliminarze budżetowe poszczególnych publicznych szkół powszechnych i dokształcających i preliminarz budżetu gminy na cele szkolnictwa, oświaty i kultury oraz czuwa nad zużycowaniem sum, przeznaczonych w budżecie gminy na te cele;

2) opiniuje wszelkie sprawy szkolne i oświatowo-kulturalne, mające być przedmiotem uchwał organów ustrojowych gminy;

3) stawia i opiniuje wnioski, dotyczące niesienia przez gminy pomocy organizacjom i instytucjom oświatowym w zakresie spraw, przewidzianych w pkt 6) i 7);

4) bada potrzeby publicznych szkół powszechnych i dokształcających oraz oświaty

pozaszkolnej i przygotowuje w tym zakresie wnioski do właściwych władz szkolnych;

5) wypowiada opinie o projektach zmian sieci publicznych szkół powszechnych i wnioskach, dotyczących zakładania szkół dokształcających, oraz może występować do władz szkolnych z wnioskami w tych sprawach;

6) inicjuje powstanie i współdziała w organizacji i prowadzeniu utrzymywanych przez samorząd terytorialny szkół oraz instytucji oświatowych, wychowawczych i zdrowotnych, jak: przedszkola, bursy szkolne, biblioteki, ośrodki kultury wiejskiej, świetlice oświatowe, osiedla i poradnie szkolne, boiska i urządzenia sportowe itp.;

7) inicjuje i współdziała w organizacji i prowadzeniu prac w zakresie oświaty pozaszkolnej;

8) inicjuje i współdziała w organizacji dla szkół publicznych opieki nad zdrowiem uczniów oraz w zapewnieniu odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych pomieszczeń, terenów szkolnych itp.;

9) inicjuje i współdziała w organizacji pomocy materialnej dla niezamożnych uczniów celem dalszego kształcenia;

10) współdziała z komitetami szkolnymi;

11) współdziała w budowie publicznych szkół powszechnych oraz podejmuje inicjatywę w tym zakresie;

12) załatwia inne sprawy, powierzone jej przez osobne przepisy i właściwe organy gminy.

Art. 3. (1) W skład komisji oświatowej gminy wiejskiej lub miejskiej wchodzi, jako członkowie:

1) przełożony gminy, jako przewodniczący komisji;

2) trzech członków, wybranych przez radę gminną spośród lub spoza jej grona;

3) dwóch nauczycieli publicznych szkół powszechnych, delegowanych przez inspektora szkolnego;

4) dyrektor lub kierownik szkoły średniej ogólnokształcącej, zawodowej lub doksztalczącej, delegowany przez kuratora okręgu szkolnego, jeżeli szkoła taka na obszarze gminy istnieje;

5) inne osoby, powołane przez komisję, nie więcej jednak, niż dwie.

(2) Komisja wybiera ze swego grona sekretarza.

(3) Poza tym w posiedzeniach komisji oświatowej gminnej mogą brać udział: inspektor szkolny lub jego zastępca oraz delegat komisji oświatowej powiatowej z prawem zabierania głosu poza koleją mówców, prócz tego na zaproszenie przewodniczącego komisji przedstawiciele prawnie uznanych wyznań, lekarze szkolni, kierownicy szkół, przewodniczący komitetów szkolnych i inne osoby; wymienione w ustępie niniejszym osoby mają prawo głosu doradczego.

Art. 4. Komisja oświatowa gminy wiejskiej lub miejskiej w miastach niewydzielonych z powiatowych związków samorządowych może być rozwiązana przez wydział powiatowy z własnej inicjatywy w porozumieniu z inspektorem szkolnym lub na jego wniosek z powodu: bezczynności, przekroczenia właściwości, naruszenia przepisów lub innego działania na szkodę interesu publicznego. W decyzji o rozwiązaniu komisji należy jednocześnie wskazać termin powołania nowej komisji. Do czasu powołania nowej komisji czynności jej sprawuje przewodniczący wspólnie z sekretarzem komisji oraz nauczycielem, wskazanym przez inspektora szkolnego.

Art. 5. (1) Przewodniczący komisji oświatowej lub wyznaczony przez nią członek referuje na posiedzeniach rady gminnej (miejskiej) sprawy szkolne i oświatowe.

(2) Na posiedzenia rady gminnej (miejskiej), na których mają być rozstrzygane sprawy szkolne i oświatowe, powinien być zapraszany inspektor szkolny, mający prawo brać w nich udział z głosem doradczym bezpośrednio lub przez swego przedstawiciela.

Art. 6. Komisja oświatowa powiatowa:

1) stawia wnioski do budżetu i opiniuje preliminarze budżetowe powiatowego związku

samorządowego w działach oświaty i kultury oraz opiniuje w tychże działach budżety gmin wiejskich i miast niewydzielonych z powiatowych związków komunalnych;

2) opiniuje wszelkie sprawy szkolne i oświatowo-kulturalne, mające być przedmiotem uchwał organów ustrojowych związku powiatowego;

3) stawia i opiniuje wnioski, dotyczące niesienia przez związki powiatowe pomocy organizacjom i instytucjom oświatowym i wychowawczym w zakresie spraw, przewidzianych w pkt 6) i 7);

4) inicjuje i współdziała w organizacji pomocy materialnej dla niezamożnej młodzieży celem dalszego kształcenia;

5) bada i opiniuje potrzeby szkolnictwa powszechnego i doksztalczącego oraz oświaty pozaszkolnej i przygotowuje w tym zakresie wnioski do właściwych władz szkolnych;

6) inicjuje powstawanie i współdziała w organizacji i prowadzeniu utrzymywanych przez samorząd terytorialny szkół oraz instytucji oświatowych, wychowawczych i zdrowotnych, jak: przedszkola, bursy szkolne, biblioteki, świetlice oświatowe, ośrodki kultury wiejskiej, osiedla i poradnie szkolne, boiska sportowe itp.;

7) inicjuje i współdziała w organizacji i prowadzeniu prac w zakresie oświaty pozaszkolnej;

8) współdziała w akcji budowy szkół i mieszkań dla nauczycieli;

9) współdziała z organami gminnymi w zakresie zapewnienia szkołom publicznym odpowiednich warunków higieniczno-sanitarnych oraz opieki nad zdrowiem uczniów;

10) czuwa nad działalnością komisji oświatowych gmin wiejskich i miast niewydzielonych z powiatowych związków samorządowych;

11) załatwia inne sprawy, powierzone jej przez osobne przepisy i organy ustrojowe powiatowego związku samorządowego.

Art. 7. (1) W skład komisji oświatowej powiatowej wchodzi, jako członkowie:

1) przewodniczący wydziału powiatowego, jako przewodniczący komisji;

2) trzech członków, wybranych przez radę powiatową spośród lub spoza jej grona;

3) dwóch nauczycieli publicznych szkół powszechnych, delegowanych przez inspektora szkolnego;

4) dyrektor lub kierownik szkoły średniej ogólnokształcącej, zawodowej lub doksztalczącej, delegowany przez kuratora okręgu szkolnego;

5) osoby, powołane przez komisję, nie więcej jednak, niż dwie.

(2) Komisja wybiera ze swego grona sekretarza.

(3) Poza tym w posiedzeniach komisji oświatowej powiatowej biorą udział z urzędu: inspektor szkolny lub jego zastępca z prawem zabierania głosu poza kolejną mówców, instruktor oświaty pozaszkolnej, prócz tego, na zaproszenie przewodniczącego komisji, przedstawiciele prawnie uznanych wyznań, lekarze szkolni, lekarz powiatowy, architekt powiatowy, przewodniczący komisji oświatowych gminnych i inne osoby; wymienione w ustępie niniejszym osoby mają prawo głosu doradczego.

Art. 8. Na posiedzenia rady powiatowej, wydziału powiatowego i rady miejskiej w miastach wydzielonych z powiatowych związków samorządowych podczas rozpatrywania i rozstrzygnięcia spraw oświaty i kultury powinien być zapraszany inspektor szkolny, który ma prawo zabierania głosu i składania oświadczeń poza kolejną mówców.

Art. 9. Komisja oświatowa powiatowa oraz komisja oświatowa miejska w miastach, wydzielonych z powiatowych związków samorządowych, może być rozwiązana przez wojewodę przy współudziale wydziału wojewódzkiego (Izby wojewódzkiej) z głosem stanowczym w porozumieniu z kuratorem okręgu szkolnego z powodu: bezczynności, przekroczenia właściwości, naruszenia przepisów lub innego działania na szkodę interesu publicznego. W decyzji o rozwiązaniu komisji należy wskazać jednocześnie termin powołania nowej komisji. Do czasu powołania nowej komisji czynności jej sprawuje przewodniczący wspólnie z sekretarzem i delegatem inspektora szkolnego.

Art. 10. Członkami komisji oświatowych mogą być tylko osoby, którym służy prawo wybierania do organów ustrojowych związków samorządowych.

Art. 11. (1) Kadencja komisji oświatowych jest związana z kadencją organów ustrojowych samorządu terytorialnego.

(2) Członkowie, ustępujący wskutek upływu kadencji, pełnią swe czynności do czasu ukonstytuowania się komisji w nowym składzie.

Art. 12. (1) Do dochodzenia i karania wykroczeń przeciwko przepisom o obowiązku szkolnym powołane są zarządy gminne (miejskie).

(2) Zarząd gminny (miejski) wydaje orzeczenia i nakazy karne w trybie, określonym

w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 365), przy czym służą mu w tym zakresie uprawnienia powiatowych władz administracji ogólnej.

(3) Egzekucję grzywien, nałożonych za wykroczenia przeciwko przepisom o obowiązku szkolnym, przeprowadza zarząd gminny (miejski) w trybie, określonym rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. Nr 36, poz. 342). Wpływy z grzywien stanowią dochód budżetu gminy (miasta).

Art. 13. Przy każdej publicznej szkole powszechnej oraz dokształcającej tworzy się komitet szkolny. Skład, zakres działania i organizację komitetów szkolnych określa rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, a w stosunku do szkół dokształcających zawodowych — także z Ministrem Przemysłu i Handlu.

Art. 14. Wykazy dzieci, podlegających obowiązkowi szkolnemu, prowadzą zarządy gminne (miejskie) w sposób, ustalony przepisami o obowiązku szkolnym.

Art. 15. Do organów specjalnych, powołanych ustawą niniejszą, stosuje się przepisy o nadzorze, zawarte w ustawie z dnia 23 marca 1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 294) — jeżeli ustawa niniejsza inaczej nie stanowi.

Art. 16. (1) Kompetencje dotychczasowych organów samorządu szkolnego, nie wymienione w ustawie niniejszej, będą przekazane rozporządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych organom ustrojowym samorządu terytorialnego, władzom szkolnym lub władzom administracji ogólnej.

(2) Rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, ustali szczegółowe terminy i sposób wprowadzenia w życie ustawy niniejszej.

Art. 17. Na wnioski zarządów miast: Krakowa, Lwowa, Łodzi, Poznania, Warszawy i Wilna, oparte na uchwałach organów stanowiących, Ministrowie Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego oraz Spraw Wewnętrznych mogą wspólnymi rozporządzeniami ustanowić dla tych miast odmienną organizację

specjalnych organów samorządu terytorialnego do spraw oświaty i kultury.

Art. 18. Ustawa niniejsza nie obowiązuje na obszarze województwa śląskiego.

Art. 19. Z dniem wprowadzenia w życie ustawy niniejszej tracą moc obowiązującą wszystkie przepisy w sprawach w niej unormowanych.

Art. 20. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Wyznań Religijnych

i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 21. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1939 r.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *Sławoj Składkowski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:

W. Świętosławski